

Praha 25. 11. 2011

60

**Péče o pacienty s diagnózami F50.0–F50.9 - poruchy přijímání potravy
v psychiatrických lůžkových zařízeních ČR**

***Health care about patients with diagnoses F50.0–F50.9 - eating disorders in
psychiatric bed establishments in Czech Republic***

Souhrn

V roce 2010 bylo celkem hospitalizováno 363 případů se základními diagnózami F50.0–F50.9 (poruchy přijímání potravy) v psychiatrických léčebnách a psychiatrických odděleních nemocnic, o 17 % méně než v roce 2005.

Summary

Altogether there were 363 cases of hospitalizations with a principal diagnoses F50.0–F50.9 (eating disorders) in psychiatric institutes and hospital psychiatric wards in the year 2010, decreased about 17 % since year 2005.

Poruchy příjmu potravy (diagnózy F50.0–F50.9) tvoří okruh onemocnění, kam patří mentální anorexie (odmítání jídla), bulimie (záchvaty přejídání a zvracení) a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami, například se stresem. U těchto onemocnění (zkráceně ppp) jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Jde o psychická onemocnění. To znamená, že chování spojené s anorexií či bulimií není od určitého stádia nemocný člověk schopen ovládat, a tedy se i sám bez pomoci druhých nemoci zbavit. Nemoc bývá doprovázena ztrátou zájmu o kontakt s vrstevníky (především u anorexie), nesoustředěností a nálado-
vostí. Středem zájmu se stává jídlo a vlastní postava.

V této aktuální informaci byly použity údaje z Národního registru hospitalizovaných podle trvalého bydliště pacienta. Za jeden případ hospitalizace se považuje každé ukončení hospitalizace na jednom oddělení v nemocnici nebo v psychiatrické léčebně, ať již hospitalizace skončila propuštěním nebo úmrtím pacienta, či jeho přeložením na jiné oddělení zdravotnického zařízení. Jeden pacient může být během sledovaného období hospitalizován vícekrát a tím se počet hospitalizovaných osob a hospitalizací liší. V této informaci jsou uváděna data za případy hospitalizace.

V roce 2010 bylo v psychiatrických lůžkových zařízeních (psychiatrické léčebny pro děti i dospělé a psychiatrická oddělení ostatních lůžkových zařízení) evidováno 363 hospitalizací pro poruchy příjmu potravy u 303 osob. Téměř 54 % pacientů bylo léčeno s diagnózou F50.0 - mentální anorexie, více než 25 % s diagnózou F50.2 - mentální bulimie a 12 % s diagnózou F50.1 - atypická mentální anorexie. Ostatní ze sledovaných diagnóz tvořily necelou desetinu z celkového počtu pacientů s poruchami příjmu potravy.

Během sledovaného období klesl podíl hospitalizací pacientů s diagnózou F50.0 (mentální anorexie) z 58 % v roce 2005 na 55 % v roce 2009, v roce 2010 došlo k dalšímu snížení podílu na 54 %. Snížil se podíl hospitalizací s diagnózou F50.2 (mentální bulimie) z 30 % v roce 2005 na 26 % v roce 2009, v roce 2010 klesl ještě o 1 procentní bod. K nárůstu podílu ve sledovaném období došlo u diagnózy F50.1 (atypická mentální anorexie), a to ze 7 % v roce 2005 na 12 % v roce 2010.

Celkový počet hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 měl během sledovaného období kolísavý průběh. Po téměř 12% poklesu v roce 2005 proti roku 2004 (z 495 na 437 hospitalizací) se jejich počet pohyboval mezi 400 až 420 hospitalizacemi ročně a meziroční poklesy nebo nárůsty nepřesáhly v průměru 10 %. V roce 2009 došlo k meziročnímu snížení počtu hospitalizací o 9 % (z 419 na 382 hospitalizací) a v roce 2010 o dalších 5 % (na 363 hospitalizací).

Pro diagnózu F50 byly častěji ošetřovány ženy. Muži se ve sledovaném období podíleli na celkovém počtu hospitalizací v průměru pouze cca 5 %.

Během sledovaného období průměrná ošetrovací doba nejdříve klesala (z 36,0 dnů v roce 2005 na 31,6 dnů v roce 2008), pak se postupně zvyšovala až na 35,7 dne v roce 2009. V roce 2010 byla při léčení poruch přijímání potravy průměrná ošetrovací doba 36,1 dne. Nejdelší průměrnou ošetrovací dobu v roce 2010 vyžadovala léčba mentální anorexie (dg. F50.0; 41,3 dne). Více než měsíc vyžadovala léčba atypické mentální bulimie (dg. F50.3; 31,6 dne), mentální bulimie (dg. F50.2; 31,5 dne) a přejídání spojené s psychologickými poruchami (dg. F50.4; 34,6 dne).

Z hlediska regionálního srovnání míry prevalence mělo v roce 2010 nejvíce pacientů s poruchou příjmu potravy trvalé bydliště v Hl. m. Praze (5,4 pacientů na 100 tisíc obyvatel), kraji Vysočina (4,5 pacientů) a Jihomoravském (4,4 pacientů). Nad celorepublikovým průměrem, který činil 3,4 pacientů na 100 tisíc obyvatel, byl ještě kraj Pardubický (3,5 pacientů) a Olomoucký (3,6 pacientů). Nejnižší byla míra prevalence v Jihočeském (1,6 pacientů), Středočeském a Ústeckém (oba 2,5 pacientů). Ve sledovaném období dochází v krajích k výkyvům počtu hospitalizací s poruchami přijímání potravy, ale podíly jednotlivých krajů byly ve sledovaném období přibližně stejné.

V roce 2010 tvořili dětští pacienti ve věku do 15 let více než 15 % z celkového počtu hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9. Ve věku 15–19 let bylo hospitalizováno 34 % pacientů. U pacientů nad 19 let bylo zaznamenáno nejvíce hospitalizací ve věkových skupinách 20–24 let a 25–29 let, a to 29 % z celkového počtu těchto hospitalizací. K největšímu úbytku hospitalizací v roce 2010 proti roku 2005 došlo u věkové skupiny 20–24 let (o polovinu, tj. o 53 hospitalizací) a u věkové skupiny 15–19 let, a to o pětinu (o 30 hospitalizací). K největšímu nárůstu došlo u věkových skupin s menší četností výskytu, a to u pacientů ve věku 30–34 let (o 42 %, nárůst o 11 hospitalizací) a ve věku 35–39 let (o 75 % více pacientů, tj. nárůst o 6 hospitalizací).

V členění podle zaměstnání a rodinného stavu bylo ve sledovaných letech nejvíce hospitalizací (cca 80 %) ve skupině „nepracující, dítě, studující“ a 83 % z počtu pacientů bylo svobodných, což odpovídá věkové struktuře pacientů léčených s poruchami příjmu potravy (F50.0–F50.9).

V roce 2010 byla u většiny pacientů po propuštění z psychiatrického lůžkového zařízení nutná další ambulantní péče, a to buď trvalá (téměř 28 % hospitalizací) nebo dočasná (u 47 % hospitalizací). U téměř pětiny hospitalizací byla nutná další ústavní léčba.

Vypracovala: Ing. Blanka Nechanská

Počet hospitalizací s jednotlivými diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví

Kód diagnózy	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
F50.0	7	248	255	14	217	231	3	253	256	8	234	242	12	197	209	7	189	196
F50.1	5	25	30	4	25	29	4	45	49	4	34	38	3	39	42	1	41	42
F50.2	2	127	129	2	96	98	5	101	106	1	97	98	-	100	100	-	91	91
F50.3	-	5	5	-	12	12	-	10	10	2	10	12	3	7	10	-	7	7
F50.4	-	4	4	-	4	4	-	3	3	1	7	8	1	3	4	2	5	7
F50.5	-	2	2	-	1	1	-	3	3	-	2	2	-	3	3	-	2	2
F50.8	1	6	7	3	9	12	4	4	8	1	11	12	1	7	8	2	8	10
F50.9	1	4	5	-	5	5	1	3	4	-	7	7	1	5	6	7	1	8
Celkem	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419	21	361	382	19	344	363

Počet osob hospitalizovaných s jednotlivými diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví

Kód diagnózy	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
F50.0	7	184	191	11	167	178	3	202	205	7	179	186	9	151	160	7	150	157
F50.1	4	24	28	4	25	29	4	39	43	4	31	35	3	33	36	1	36	37
F50.2	2	108	110	2	84	86	5	93	98	1	82	83	-	89	89	-	76	76
F50.3	-	5	5	-	12	12	-	10	10	2	10	12	3	7	10	-	7	7
F50.4	-	4	4	-	4	4	-	3	3	1	7	8	1	3	4	2	4	6
F50.5	-	2	2	-	1	1	-	2	2	-	2	2	-	3	3	-	2	2
F50.8	1	6	7	2	9	11	4	4	8	1	11	12	1	7	8	2	8	10
F50.9	1	4	5	-	4	4	1	3	4	-	6	6	1	5	6	7	1	8
Celkem	15	337	352	19	306	325	17	356	373	16	328	344	18	298	316	19	284	303

Počet hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a kraje bydliště

Kraj	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Hl. m. Praha	3	39	42	2	41	43	2	44	46	3	51	54	2	51	53	1	67	68
Středočeský	2	56	58	1	23	24	3	32	35	2	31	33	4	31	35	3	29	32
Jihočeský	1	24	25	-	30	30	-	21	21	-	16	16	3	8	11	-	10	10
Plzeňský	2	25	27	-	15	15	2	15	17	-	13	13	-	14	14	1	17	18
Karlovarský	-	7	7	-	9	9	-	17	17	-	12	12	-	10	10	2	8	10
Ústecký	-	46	46	-	20	20	-	29	29	2	20	22	-	34	34	1	20	21
Liberecký	2	10	12	1	10	11	-	15	15	-	12	12	-	10	10	-	12	12
Královéhradecký	-	38	38	-	25	25	-	36	36	1	26	27	1	27	28	1	16	17
Pardubický	1	17	18	3	13	16	2	23	25	-	11	11	1	20	21	1	17	18
Vysočina	1	17	18	5	24	29	3	21	24	1	28	29	3	13	16	3	20	23
Jihomoravský	2	66	68	6	56	62	5	74	79	2	75	77	4	63	67	1	50	51
Olomoucký	-	14	14	2	28	30	-	26	26	-	39	39	1	23	24	-	23	23
Zlínský	-	22	22	2	31	33	-	29	29	5	29	34	-	21	21	1	16	17
Moravskoslezský	2	38	40	1	44	45	-	38	38	1	37	38	2	33	35	4	38	42
Bydliště v ČR	16	419	435	23	369	392	17	420	437	17	400	417	21	358	379	19	343	362
bezdomovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
cizinci	-	2	2	-	-	-	-	2	2	-	2	2	-	3	3	-	1	1
Hospitalizovaní v ČR celkem	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419	21	361	382	19	344	363

Průměrná ošetrovací doba hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a jednotlivých diagnóz

Kód dg.	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
F50.0	42,0	40,7	40,7	35,4	34,5	34,6	12,3	35,1	34,8	37,9	34,1	34,2	35,8	40,6	40,4	25,4	41,8	41,3
F50.1	16,4	31,0	28,5	19,3	27,8	26,6	38,8	29,5	30,3	23,5	32,0	31,1	16,0	30,2	29,2	36,0	31,4	31,5
F50.2	74,0	29,5	30,2	37,5	37,5	37,5	38,2	29,8	30,2	22,0	28,8	28,7	-	31,6	31,6	-	31,6	31,6
F50.3	-	29,8	29,8	-	26,3	26,3	-	19,4	19,4	15,5	30,9	28,3	6,7	42,4	31,7	-	16,7	16,7
F50.4	-	28,5	28,5	-	25,8	25,8	-	34,7	34,7	15,0	21,3	20,5	41,0	13,7	20,5	68,0	21,2	34,6
F50.5	-	48,5	48,5	-	60,0	60,0	-	38,0	38,0	-	16,5	16,5	-	22,7	22,7	-	10,5	10,5
F50.8	39,0	25,3	27,3	16,7	34,1	29,8	21,3	25,8	23,5	25,0	20,0	20,4	49,0	16,0	20,1	7,0	27,9	23,7
F50.9	8,0	3,8	4,6	-	33,2	33,2	24,0	39,7	35,8	-	24,3	24,3	12,0	35,0	31,2	23,3	27,0	23,8
Celkem	35,7	36,0	36,0	30,3	34,5	34,3	28,9	32,8	32,7	28,8	31,7	31,6	28,5	36,1	35,7	27,7	36,5	36,1

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a věkových skupin

Věková skupina	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
5–9	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	2	-	1	1	2	1	3
10–14	1	68	69	5	47	52	5	84	89	6	62	68	2	51	53	4	49	53
15–19	5	150	155	5	127	132	1	129	130	6	145	151	5	125	130	4	121	125
20–24	2	105	107	3	81	84	-	87	87	-	81	81	6	65	71	2	52	54
25–29	5	53	58	5	62	67	3	63	66	2	54	56	3	52	55	-	51	51
30–34	-	26	26	1	32	33	3	23	26	1	29	30	2	37	39	3	34	37
35–39	2	6	8	-	5	5	-	19	19	1	14	15	1	10	11	2	12	14
40–44	-	7	7	1	6	7	2	4	6	-	4	4	1	8	9	-	8	8
45–49	-	2	2	-	8	8	-	5	5	-	9	9	-	7	7	-	7	7
50–54	-	1	1	1	-	1	1	2	3	-	2	2	1	1	2	2	2	4
55–59	-	-	-	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
60–64	-	2	2	2	-	2	2	2	4	-	1	1	-	2	2	-	2	2
65–69	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	3	3
70+	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419	21	361	382	19	344	363

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a zaměstnání

Zaměstnání	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
kvalif. dělník v zemědělství, lesnictví a v příb. oborech	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	1	1
nepracující, dítě, studující	14	347	361	20	292	312	12	338	350	15	326	341	18	286	304	17	273	290
nižší admin. pracovník	-	18	18	-	17	17	-	24	24	-	23	23	-	21	21	-	16	16
obsluha strojů a zařízení	-	-	-	1	1	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	2
pomocný a nekvalifikovaný pracovník	1	5	6	1	2	3	-	2	2	-	2	2	-	2	2	-	2	2
provozní prac. ve službách	1	21	22	-	25	25	2	21	23	-	19	19	-	26	26	-	20	20
řemeslník a kvalifik. dělník	-	4	4	1	11	12	1	13	14	-	5	5	-	8	8	1	12	13
technický, zdravotnický, pedagogický pracovník a pracovník v příb. oborech	-	16	16	-	19	19	-	12	12	-	16	16	2	9	11	-	15	15
vědecký a odborný duševní pracovník	-	2	2	-	2	2	1	6	7	2	3	5	1	4	5	-	1	1
vedoucí a řídicí pracovník	-	7	7	-	-	-	-	4	4	-	8	8	-	4	4	-	3	3
Celkem	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419	21	361	382	19	344	363

Počty hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a rodinného stavu

Rodinný stav	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
svobodný/á	12	369	381	18	315	333	11	354	365	16	355	371	19	314	333	16	285	301
ženatý, vdaná	2	29	31	4	43	47	2	53	55	1	28	29	-	27	27	2	44	46
rozvedený/á	1	18	19	-	9	9	2	10	12	-	17	17	2	16	18	1	15	16
ovdovělý/á	-	1	1	-	1	1	2	-	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-
druh, družka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
nezjištěn	1	4	5	1	1	2	-	5	5	-	2	2	-	2	2	-	-	-
Celkem	16	421	437	23	369	392	17	422	439	17	402	419	21	361	382	19	344	363

**Počty hospitalizací v psychiatrických lůžkových zařízeních podle kraje
bydliště a jednotlivých diagnóz v roce 2010**

Kraj	F50.0	F50.1	F50.2	F50.3	F50.4	F50.5	F50.8	F50.9	Celkem
Hl. m. Praha	29	8	26	5	-	-	-	-	68
Středočeský	18	2	10	-	-	-	-	2	32
Jihočeský	6	1	3	-	-	-	-	-	10
Píseňský	8	3	6	-	-	-	-	1	18
Karlovarský	2	2	3	-	1	-	2	-	10
Ústecký	11	5	5	-	-	-	-	-	21
Liberecký	9	-	3	-	-	-	-	-	12
Královéhradecký	13	-	3	-	-	-	-	1	17
Pardubický	10	2	2	1	2	-	1	-	18
Vysočina	8	3	3	1	3	-	4	1	23
Jihomoravský	29	7	12	-	-	1	2	-	51
Olomoucký	13	3	6	-	1	-	-	-	23
Zlínský	10	2	2	-	-	1	1	1	17
Moravskoslezský	29	4	7	-	-	-	-	2	42
Bydliště v ČR	195	42	91	7	7	2	10	8	362
cizinci	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Hospitalizovaní v ČR celkem	196	42	91	7	7	2	10	8	363

**Počty hospitalizací v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví,
věkových skupin a jednotlivých diagnóz v roce 2010**

Věková skupina	F50.0	F50.1	F50.2	F50.3	F50.4	F50.5	F50.8	F50.9	Celkem
muži									
5-9	-	-	-	-	-	-	-	2	2
10-14	2	1	-	-	1	-	-	-	4
15-19	3	-	-	-	-	-	-	1	4
20-24	1	-	-	-	-	-	-	1	2
25-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-34	1	-	-	-	-	-	-	2	3
35-39	-	-	-	-	-	-	1	1	2
40-44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-54	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Celkem	7	1	-	-	2	-	2	7	19
ženy									
5-9	1	-	-	-	-	-	-	-	1
10-14	40	4	4	-	-	-	1	-	49
15-19	72	15	26	3	3	-	2	-	121
20-24	25	1	23	3	-	-	-	-	52
25-29	23	8	19	1	-	-	-	-	51
30-34	17	1	14	-	-	1	-	1	34
35-39	4	6	2	-	-	-	-	-	12
40-44	2	4	1	-	1	-	-	-	8
45-49	2	2	1	-	1	-	1	-	7
50-54	-	-	1	-	-	-	1	-	2
55-59	1	-	-	-	-	-	1	-	2
60-64	-	-	-	-	-	1	1	-	2
65-69	2	-	-	-	-	-	1	-	3
Celkem	189	41	91	7	5	2	8	1	344

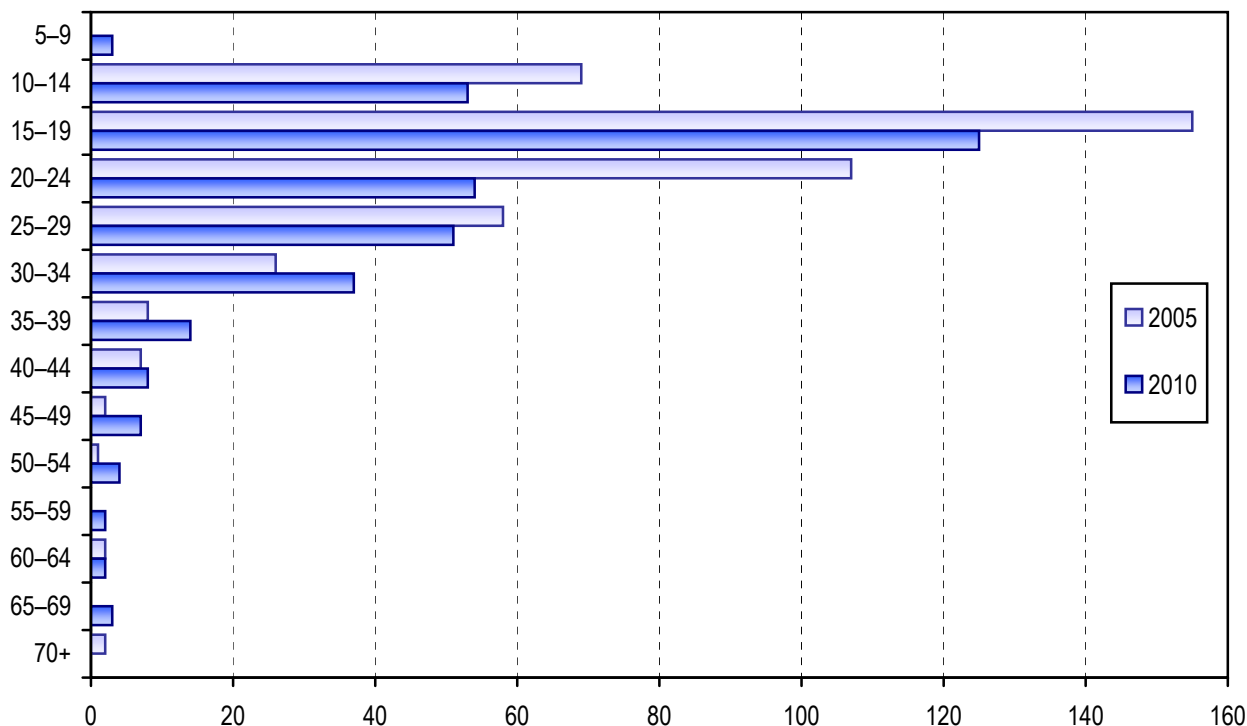
Počty hospitalizací v psychiatrických lůžkových zařízeních podle potřeby další péče po propuštění a jednotlivých diagnóz v roce 2010

Potřeba další péče po propuštění	F50.0	F50.1	F50.2	F50.3	F50.4	F50.5	F50.8	F50.9	Celkem
žádná	13	2	5	-	-	-	-	-	20
dočasná ambulantní	88	21	40	5	2	2	5	6	169
trvalá ambulantní	47	12	31	1	3	-	5	1	100
ústavní léčba	43	7	15	1	2	-	-	1	69
ústav.sociál.služba	1	-	-	-	-	-	-	-	1
ošetřovatelská péče	1	-	-	-	-	-	-	-	1
lázeňská péče	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Celkem	196	42	91	7	7	2	10	8	363

Přehled použitých diagnóz MKN-10

Kód diagnózy	Název diagnózy
F50.0	Mentální anorexie
F50.1	Atypická mentální anorexie
F50.2	Mentální bulimie
F50.3	Atypická mentální bulimie
F50.4	Přejídání spojené s psychologickými poruchami
F50.5	Zvracení spojené s jinými psychologickými poruchami
F50.8	Jiné poruchy přijímání jídla
F50.9	Porucha přijímání jídla, NS

Porovnání počtu hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 podle věkových skupin v roce 2005 a 2010

Porovnání míry prevalence hospitalizací s diagnózami F50.0–F50.9 podle kraje bydliště v roce 2005 a 2010

